

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т

1931 сылаалтынньы
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААВЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААВЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 119 (6567).

1987 снл. Алтынньы 1 күнэ.
ЧЭППИЭР

Сыаната
3 харчы.



Политической, экономической үөрэх көдьүүһүн үрдэтиэххэ

ССКП РК муус устардаагы (1985 с.) Пленума уонна ССКП XXVII съези ырытан оҕорбут курстарын социальнай-экономическай сайдыыны түргэтэтиэх, общество бары өйгөлөрүн уларыта тутууга туһаайар стратегическай курсу олоххо киллэрини үлэһиттэр өйдөрүттэн санааларыттан, кинилэр психологияларын тутулунтаах. Ону үчүөттөөн ССКП РК үлэһиттэр политическай уонна экономическай үөрэхтэрин систематын уларыта тутуу сүрүн туһаайылыларын Бырайыгын советскай норуот бүтүтүүн дүүһүлэһиттэр таһаарыта. Бырайыак бу күнүргэ ССКП Кини Комитетинан бигэргэнэ.

Быйылгы үөрэх дылаа үлэһиттэри политическай уонна экономическай үөрэхтэрин систематын уларыта тутууга бэлэмнээһини табынан буолар. Бары оскуолалар ааспыт үөрэх дылыннары курстарын салгыахтаахтар. Дойду социальнай-экономическай сайдыытын түргэтэти, производствонь интенсификациятын, интернациональнай уонна патриотическай ийгин икис сыллаах курстара түмүктөннөхтөөхтөр.

1986—1987 сс. үөрэх дылыгар партийнай, комсомольскай уонна хаһаайыскай тарылталар политическай, экономическай үөрэхтэрин 194 оскуола-ларга, 14 партийнай-хаһаайыскай уонна экономическай оскуола-ларга 5,5 тыһ. итэҕэччин хампытар. Соххостарга 55 комплекснай оскуола-лар экспе-мент быйытынан үлэлээн уопсай биһирэбиллэн кылылар. Бу үөрэтин идэни ба-һаайыскай хаһаайыскай кытыллыбыта, онно хаһаайыскай саҥа ыһы-тыгар киирэннэ производствонь интен-сификациялааһын болпургоа чорботу-лар. Комплекса оскуола-лары тыа ха-һаайыскай специалыста салайан үөрэтэллэр ордук маадаада көһүннэ. Үөрэх ордук үрдүк идеянай-теоретичес-кай таһынаахтык. Мугудайдаагы, Сыл-лааһаагы, Кытаанааһаагы цеховой пар-тийнай тарылталарга, Чурапчы адыс ма-аастаах оскуолатын, 13 №-дөөх СПТУ, олох-дьаах өнөтүннэ хааччыны про-изводствоннай управлениетин кол-лективтарга ытыллыбыта. Итэҕэччилэр интернациональн тардар үрдүк көдьүүс-тээх занятиелары кытар пропаганди-стар Н. Д. Неустров, (олох-дьаах өнөтүннэ хааччылар управление), А. И. Пермяков (оройуоннаагы баһыла), П. И. Попов (редакция), Д. П. Чезебутов (Хатыла), Н. Я. Собакин (Хадаар), Н. И. Попов (Хоптово) уо. д. а. буолаллар.

Пропагандистар үлэлэрин көдьүүһэ итэҕэччилэргэ олоххо активнай позиция-ны, экономическай ырытан өйдөтүүн ийриниэ сыйтар. Ол эрэри бу нөрдөбүл ханна барарар толорулар буолбатах. Билигин даҕаны сорох пропагандистар болпургоа занятиелар методичес-кай таһынарар, көдьүүстэрин үрдэти-гэ буолаллар. занятиелары хайдах эмэ ытытарга эрэ туһаайаллар, үөрэх идея-най-политическай не хоһоонугар эконо-мическай интернациональ буолууттар итэ-гэччилэр общественнай политическай уонна производствоннай активностарын үрдэтигэ кыһамыһаларын ситэ уурба-тар. Пропагандистар Н. Н. Седалицев (Хатыла), П. П. Сивцев (Чамар), А. А. Оконешиников (райсовет аппарата), Ф. С. Зверстова (Хоптово), В. Е. Федоров (Хайахсы), В. К. Ефремов (Оддулуун), адыс адыс занятиелары ытыан ааспыт үөрэх дылыт «түмүктэбиттэрэ». Эко-номическай үөрэхтэрин ОАИХ өттүттэн кыһан контуруолламатаа. Соххостар-га тарыллитбэ экономическай үөрэхтэ-рин советтара үлэлэбэккэлэр, экспе-ри-мент быйытынан саҥа тарыллитбэ ком-плекснай оскуола-лар бойлорун сымал-лаан кыһан сиппэтэхтэрэ. Комсомол рай-кома (Н. К. Макаров) ыччаттары уонна комсомольцалары үөрэхтэринин ситэти-гэтигэр үчүөттөөхтөр.

Үөс көтүтүүлэр Субуруускай аатынан совхозна (У. Н. Атласова, А. В. Ефре-мов) таһаарылыбыттар, пропагандис-тары кытта чопчу үлэ, күнүгэ конту-руол олохтоомото ССКП райкомун бюротунан кытаанахтык сэмэлэммитэ. ССКП райкомун иккис пленумун бый-ыскайынан үлэһиттэри политическай уонна экономическай үөрэхтэринингэ ба-зөөй соххостунан биллэринибит «Мугу-дай» совхоз салаалтата (М. Д. Кронни-кова, С. И. Сергеев) биллэр-көстөр үлэ-ни кыһан тарыллиттэ, Соххостарга та-рыллиттэх политическай сырдатыи ка-бинеттарыттан «Чурапчы» эрэ совхозна үлэтиг саҥалаата. Ааспыт үөрэх дылы-гар таһаарылыбыт итэҕэстэри уруон өнөтөн ордук туоратыыга мистэтигэ партийнай, хаһаайыскай, комсо-мольскай тарылталар тарыллар, партий-най-политическай үлэлэрин күүһүрдөл-лэр эрийиллар.

Саҥа үөрэх дылыгар дьобунаах со-рулутуулар чорук производствонь кытта икис сибээһин олохтоон, хас биридин салайааччыга, специалыска, үлэһиткэ экономическай өйү-санааны, хаһаайыс-кааһын төрүөттэрин, хас биридин кэл-лэһинэ солкубайга кубулуйарын кур-дук аары-суоттаан үлэлэһин тыһын ийрини буолар. Итинэн ССКП РК тох-сунуулаагы уонна бос ыйылаагы (1987 с.) Пленумнарын салайтаран кадрда-ры кытары үлэни тосту тунсары, үлэ-һиттэр общественнай-политическай ан-тиностарын үрдэтин соруктара быһа-рыллыахтаахтар. Соххостар директордара быйлэрин хаһаайыскайларыгар эконо-мическай үөрэхтэрин хамыһын уонна семинардар үлэлэрин быһаччы сала-йаахтаахтар. Семинар итэҕэччилэринэн бары кылаабынай специалыстар, кини аппараты үлэһиттэргэ буолуохтаахтар, про-пагандистар эмэ ытырыллыахтаахтар. Директордар специалыстартан быйлэрин үлэһит уаастактарыи ийин, оттон про-пагандистартан комплекснай оскуола-лар үлэлэрин туругун ийин нөрдөбүл туруо-руохтаахтар. Оройуон киниһээги тарыл-таларга экономическай үөрэх пропаган-дистарынан кинилэр салайааччыла-ры үлэлиттэхтөөхтөр.

1987—1988 сс. үөрэх дылыгар үлэ-һиттэри политическай уонна эконо-мическай үөрэхтэрин систематыгар баста-ны занятии алтынньы 15 күнүттэр «Ула-рыта тутууну быһаччы дылаанан дири-ктэ» диян темага ытыллыахтаах. Бу занятиегэ маннь сүрүн болпуроустар хабыллыахтаахтар: уларыта тутуу рево-люционнай характера уонна билигин сүһүөх кимгэ ийин уратылаах: үлэ-кол-лективна уларыта тутуу дьобунаах сү-һүөгэ; көдьүүстээх үлэ, хас биридин со-ветскай ийин салайыыга дыһыноох кыт-тыгыта—уларыта тутуу ситиһинин бы-һаарар усулуобуйа. Занятии толору бы-лаан, литературалар ыйыһынтара «Кыым» хаһаат балаан ыйын 5 күнү-нээги күөмүрүтэ бачантөмүттэрэ.

Бастагы занятиелар төбө көдьүүстээх-тик методическай өттүннэ төбө хаачыс-тыбалаахтык баралларыттан үөрэх саҥа дыһын ситиһинэ тутулунтаах. Бу күн-нүргэ партийнай тарылталар уонна оро-йуон ийиннээги үлэ коллективтара по-литическай уонна экономическай үөрэх-тэрин оскуола-ларын тарыһини түмүк-тээн араллар, оскуола-лар састаалтарын сүүмүрдээһин, уонна пропагандистары аттаран туруоруу ситэрислэлэр. ССКП райкомы бары партийнай тарылталар, би-һиги пропагандистарбыт үлэһиттэри ССКП XXVII съезин историческай уу-лаахтарын толоруу тула түмүгэ бары күүстэрин, сатабылларын ууруохтара диян эрэнэр.

ЮБИЛЕЙЫ КӨРСӨ — ДЬОБУНААХ СИТИИНИ

«Якутмедиагострой» трест механизированной колонизации Петр Кириллович Хомутонский сала-йааччылаах алта киилээх интернациональнай бири-гээдэти кулун тутартан саҥалаан Чурапчы күөлүн ийин баһытар шлюз-регу-лятор тутуутугар үлэ-һиттэр. Мелиоратордар сый-сараланыыттан 154 тыһ. солкубайдаах тутар-та-гар үлэни оҕорор былаан-наахтарыи 314 тыһ. сол-кубайынан толордулар. Ити—Улуу Октябрь 70 сыла туолар юбилейин көрсө улахан ситиһин.

Оройуонмут үтүө-мааны күөлүн көбдигирдэр, туу-сарар сымаллаах үлэни би-ригээдэ кыһа-хото тутан

эрэра ийини үөрдэр. Хо-мутонскийдаах сир то-йуон ийиннээги күннэри быйдыскаах техниканы мугутуур көдүүстээхти туһанарга, барыны-бары-тын үмүрүтэ, ситэрэ ох-сорго дьулуустулар. Муус-тан кемүскүүр хаххаа өн-өрүү, ханнаа хаһыта — ити барыта бу күннэ-гэ быһаарыллыахтаахтар. Мехколонна объекы эйил-үлэргэ киллэргэ былаан-нылар. Ол эрэри быйыл күһүн үлэ сүрүн өткө үмү-рүтэн, быйыт аны саасы ууну тутар курдук бэлэ-мнээхтээх.

Күһүтүгэ быйдыһы-таах күнүргэ бу дьон ба-ры даҕаны үрдүк таһа-рылаахтык үлэлэтиллэр.

Кинилэртэн ордук чорбо-тон экскаваторщик: Л. В. Барановский, бульдозе-рист Т. М. Коноводу, сварщик А. Н. Алесиюну бэлэтиэххэ сөл.

Сотуртаагыта мехко-лонна специалыстара би-ригээдэргэ үлэ хаачыс-тыбатын бэрэбэрислэтиллэр. Хаачыстыба үчүгэй сым-набына ылаа.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Снимоктарга: ПМК профкомун председателэ, экономист М. В. Сивцев (ортонку) биригээдэ чи-лиһиннэ Н. М. Якимейи уонна Т. М. Коноводу кытта: шлюз-регулятор уопсай көстүүтэ.

Автор фотота.



ТУТУУГА — ОЛОХТООХ БИРИГЭЭДЭ

Калитиҥи сылларга оро-йуон соххостарын хас биридин өдөлөннөлөрү-гар тутууга сыйы эргич-ти үлэһит олохтоох би-ригээдэлэри тарыллар иа-датын туһунан элбэхти-гэтиллэр буолла. Калити-тиннэ тутууга соххос рабонийдарыттан сүүмүр-күмүт болуотунуулар идэтийдэхтэриннэ, үчүгэй коллективна түмүктөннөх-тэриннэ, элбэки өнөрү-хтэрин сөл эбит. Ону Эри-лин Эрестини аатынан соххос Хаһаахыттар тарыллитбэ биригээдэ хо-ло-буруттан даҕаны көрү-өххэ сөл.

Болуотунуулар бири-

коллективна түмүктүбүт-тэри үһүс сыллар барда. Салайааччылар — сель-совет депутаты, комму-нист Павел Федорович Митин.

Отделение салаалтата сүөлү аһаһыны бэлэ-мнээһингэ күчүмүрдээх өсөкэбиттэрин үрдүннэ болуотунуулар от үлэ-һиттэр аралдыһааһына ту-тууга хааларыта улахан туһалаах буолла. Бый-лэрин курдук, Митиннээх быйыл 250 мистэлих Култура дьиэтин үлэ-гэ киллэриллэр. Сай уста-та бири күн өрөөтүлэр, наар тутуу түбүгүт сый-ымтытар. Уолаттар бары

даҕаны талыт курдук сындам тутуулаах, хо-нохтоох үлэһиттэр. Хо-ло-бур, 15 метр усталаах, 11 метр туоралаах элбэх ка-питальнай истаналээх са-на амбулатория дьиэтин баара-суога үс нэдиэлэ ийинэр нөрдөбүл тутан үрдүн сааталлар. Бири-гээдэ бу дьиэни быйыл ситэрэр былааннаах.

Митиннээх бу күнүргэ общественнай сүөлү кыс-тыган тарыһин түбүгүт сымаллаар. Калити Квот ферматыгар кормоцех ту-таллар.

К. АРЖАНОВ,
хаһаат общ. корр.

НУОТАРАТТАН, БЫЛААННАРЫН ТОЛОРОН

Эрилин Эрестини ааты-нан соххостан Азма уңуор өтторбут энеолар балаан-дыһын эрэттигэр утуу-су-буу дойдурларгар кэли-тэлэтиллэр. Адыһах хо-луктаагыта бүтүһүн эве-люлар кытта Чамар пей-сонердара келэн киирдил-лэр. Кинилэр Нуотара ба-һыс улаастаттар бэйлэ бу-лаан саймалылар. Хаһ-ыны да техника көмөтө суох от ийиннэн сыла-һыи 47,3 тоннаны кэби-с-тиллэр. сезоннаагы бы-лааннарын толордулар.

Бу үлэлээх саастарыгар үлэ-хамнас бөдөнү көрү-

бүт ыһы дьон быйылгы курдук күчүмүрдэи дыла-та молтоон-ахсаан бири-гээдэ, дьулуурдаах, түмүктээх үлэһит дьону көдүлэбэттэрэ биһиги дьинтиргэһит. Эрэттэн даҕаны кинилэргэ бигэ-эрэллээх этибит. Дьуу-с коллективна Егор Василь-вич Соһон сэт биллаах-тын салайда. Кинилэртэн үсүстэрэ олохторугар араас кылааһы көрү-бүт, молтоон-ахсаан эрэр саастарыгар үтөмүт дьон. Өтөрнээр өтөм-мө-тох бырадылыбыт уча-с-тан дьахкатын түөрөн

итиһини кэбиһиттэрэ ий-тиннэ эрэ соххостор. Ман-на сирин уонна үлэ вете-реннара Егор Андреевич Миронов уонна Василий Алексеевич Михайлов саастарынан арыһы эдү-дэри кытта табиһ-тэнигэ туран-олорон үлэлэтиллэр.

Хобуун өчүттэр дойду-ларыгар көлөт күнүгэ үлэ, олох араас түбүгүн быһаарсан араллар. Оттон элэно салайааччыта бу күнүргэ бултуур тарыһин бөрүлэр. Кини—соххос тарбахха баттыар кэдрү-най булчуҥа.

М. ФИЛИПОВ.

СҮӨНҮ КЫСТЫГАР—УРАТЫ ТЭРЭЭНИНИ УОННА ЭППИЭТИНЭНИ

Райсовет исполкомун председателин бастагы солбуйааччы, ОАПХ советын

председателэ И. Н. Аммосов дакылаатттан

Улуу Октябрьскай социалистическай революция 70 сыла туолар историческай датата улам чутаанан иһэр. Бу алдан ааттаах юбилейи оройуон үлэһиттэрэ, Советскай норуот бүтүһүнү курдук, үлэ, обществонно олохун бары өттүнөн сайыннарыыга саага ыһыймыларынан көрсөргө дуолуулаар. Юбилей иһини аары үлэ бахтатын кытта общественнай сүөһү кыстыгы курдук ураты эппиэттэх хаһаайыстыбаннай сезон сааланнаахтаа алтыста. Патристкатаабыт-государственинай былааннар дьылдалара, бу иэмгэ оройуон эконоимкатын сайыннарыы уопсайын дааны сүөһү быһылты кыстыгыттан улахан тутулуктаахтар. Оттон сезон олус уустук усулуобуйада сааланнаах эрэр. Бу барыта биһигиттан хас биридибиттэн ураты тэрээһини эрийэр.

Оройуонга үүтү государство-та туттарыы сылаабы былаан-тын толорууга ураты кучума-рай балаһыанна үөскээтэ. Сылаабыс иһин түмүтүн оройуон барыта 637 тонна үүтү ситэ со-ротуопкалаабата. Итинин ула-хан хаалыы урукку сылларга таһаарылла илик. Ол түмүгэр 380 тыһ. солк. ситэ ылымбы-бата. Ордук улахан хаалыыны «Чурапчы» (директор Г. В. Смирников), Субуруускай ааты-нан (А. В. Ефремов), «Мында-райы» (В. П. Чичкиноров) совхозтар таһаардылар.

Бастатан туран, сүөһү аһы-лытынан хааччыныыга тохтуур наада. Оройуон үрдүнэн барыта 17817 тонна от соботуопкала-нан сезоннаабы былаан 48,2 эрэ бырыһыан толорулуна. Трап-шенларга 6000 тонна сылаас утулуна. Манна дааны сезон-наабы иһин аһара эрэ ылы-лына. Итин таһынан оройуон общественноһун, шептэлэр тэ-риллэр күүстөрүнэн 9545 тон-на дүлдэ, 1278 тонна былах, о. д. а. эбик аһылык бэлээн-нэ. От 40 бырыһыан оройуон тас өттүгэр соботуопкалаамыта кыстык тэрээһингэр эбик күү-түмөһүдөрү үөскэтэр. Кэбээни, Уус-Майа, Нам, Вүлүү, Горнай оройуоннарын ходоуларыгар, итин таһынан Якутскай уонна Ордонинидэевскай оройуон-нарга Чурапчытан 900-чэки киһи үлээһин барыта 6866 тон-на оту бэлэмнэйдилэр. Бу өт-түнөн көрөр буоллаха, ордук наарахан балаһыанна Карл Маркс аатынан, Эрилик Эри-стин аатынан, Субуруускай аа-тынан уонна «Мугудай» совхоз-тарга үөскээтэ. Ити хаһаай-стыбалар бэлэмнээбит отторун туһааннаабынан 58,4, 63,8, 40, 54 бырыһыаннара билгини орой-уон тас өттүгэр сытар. Аас-пыт кыстыкка аһылытынан хааччылыыны кытта тэтиэ-тэххэ, от 8 тыһ. тоннаанан, сит-дэс 3,5 тыһ. тоннаанан арылах. Онон Саха АССР Министрдарын Советын уураабынан атын орой-уоннартан уонна республика тас өттүттэн эбик от уонна со-ломо аадыллар буолла.

Маннак усулуобуйада тиз-йэр-таһар үлэтэр, онно авто-транспорти мугутуур көдүү-тэхтик, үрдүк таһаарылаах-тык туһаныы быһаарар суолта-лаахтар. Оноуа ураты болго-тону тизйэр-таһар үлэлэри са-лайар кинигэ, бу төрүтэ үлэ-тин-хамнаһын салгыи тупса-рыыга ууруохтаахпыт. Үлэни кудумсатар наадаттан оройуон тас өттүгэр ходоуларга оту престоһини эрдэттэн саадынар ордук буолуора. Бу үлэни хас биридин хаһаайыстыба хампаа-ныа курдук тэрийнэхтэх, Орой-уоннаабы агропромышленнай холбоһук оту престоһиниэ, тизйэр тына бэлэмнээһингэ ал-тынны 5 күнүттэн эстэһини 5 күнүгэр диири ударнай ыһы биллэрэри наадалаарынан аа-бар. Улахан тыһымылар туһа иһиниэниэ бу дьаһалы кыһа-хото туттаһытына эрэ, кыһа-хото суолунан тизйин-таһыы

сымааһыны сааланна. Эрилик Эристин аатынан, «Мугудай» уонна Карл Маркс аатынан сов-хозтар тохтунууга диири фен-маларга аһылыгы миэстэ баар отунан толору хааччылар кыах-тара суох. Онон биэр уталы-тыллыбат сорук—борохтой аһы-лыгы өрүс суолунан Алларга Бастээххэ аадыллы.

Быһылты курбаанга көрсүл-лүт аросуоттар оройуон тын-тын хаһаайыстыбатын биэр саамай «ылдыар» болпуруоһа—сир быһагы биэригини үрдэ-тингэ оройуоннаабы XXVIII партийнай конференция бэлэ-тээбит соруктарын толоруу—дьоһуунаахтын быһаарылаах-ка турарын санатар. Сүөһү аһылыгы бэлэмнээһингэ олус албах былааннаахха орос-куоттар тахсыбыттары түмү-гэр биэр тоһи от бэйэ-бэ турар сылаага 141 солк. тизйэ үрдүү-тү сабалаллар. Ити былаанга коруллуттунуулар иһин бүктөн ордугунан үрдүк. Ол иһингэр Эрилик Эристин аатынан сов-хозга бу сыһынара 179 солк. тизйэ саалайар буолла. Бу чах-чылар сиргэ оторууга көрүл-лүт үлэттэ көмөһүдөрүн далаа үр-дэтин, үлэ хааччыстыбатын туп-сарыы тыһи суолталаах болпу-руос буолбутун өссө төгүл көр-дөрүлөр. Быһыл биэр усулу-обунай төбө 9,4 центнер аһы-лык единичата тисар. Ити—зоотехническай норма атыр-тат эрэ ордуга. Ол иһингэр орой-уон бэйэтин күүһүнэн бэлэм нээбит аһылыга баара-суога 4,6 центнер аһылык единичатыгар таһаардылар. Совхозтар сир быһа-ны биэригини үрдэтингэ, сиргэ оторууга олус улахан хаалы-лаахтара аһарадас ити да холо-буртан чуолкайдик көстөр. Эбик аһылыктан ураты бэйэ күүһүнэн бэлэмнээһини биэр усулуобунай төбө 9,4 центнер аһылык единича-тыгар таһаардылар, дьаһала ор-дук Эрилик Эристин аатынан уонна Карл Маркс аатынан сов-хозтарга мөлөх. Туһааннаабы-нан 2,5 уонна 3,3 центнер аһы-лык единичата.

Урукку сылларга курдук аһы-лыгы сүөһүгэ олохтоомут нуор-маны таһынан ситийи биэр да түбэлтэ таһаарыллыбытаагы сатамар. Ону контуруоллааһы-ны совхозтар салайааччылары эрэ буолбонна, миэстэ-э олох-тоох Советтар, депутатскай пос-тар, народнай контуруол груп-палара былааннаахтык тэри-иэхтээхтэр. Быһыл аһылыгы хордоомоһун, аһара туттуу, нуорманы таһынан ороскуот-таһыны иһин туһааннаах хаһа-айыстыбаннай салайааччылартан, отделениелар управлююйда-рыттан бастатан туран, кыта-ан ыһытыы олохулуоһа. Бу дьаһалада хас биридин киһи сир-дэ эппиэтинэһэ хаһаангытаа-бар да үрдүүтэххэ.

Общественинай сүөһү быһы-гы кыстыгар аһылык хааччы-стытын тупсарыы, иһэмтэтин үр-дэтин дьоһуунаах быһаарыыны эрийэр. Эбик аһылыгы бэлэм-нээһингэ химическай консер-ваннар, минеральнай обилин-тор, доруоһа, калцинированнай су-ода, о. д. а. кайа да дьыллаарар кинигик туһанылыахтаахтар. Куһаҥан хааччыстылаах от, со-ломо, дүлдэ, былах,—бу бары-та кормоцехтарга парадммака эрэ сүөһү айаар тиздилибэт. Былааннаабыт 17 кормоцех ба-рыта үлэ-э иһирдэһин, күн ах-сын 120 тоннаттан итэбэ-э суох эбик аһылык буһурылан, сөп-тохтун байытылан сүөһү айа-ар тиздирэр хааччылаахтаах-пыт. Кормоцех быһылты кы-стык кыһалбатын эрэ мүлчү тү-һүүгэ аһааматах көсүлүлөх ту-туу, сүөһү иһитини салгыи са-лайыаһы биэр сүрүн төһүүтэ буоларынан, ССКП райкома уонна райсовет исполкома ити-нин сүөһүгэр туруоруу ураты контуруолга туталлар. Кыстык

дьаһалада сьахтары хайдах үлэ-лэтэрбиттэн быһаччы туту-луктаага көстөн турар. Онон тутула, өрөмүөннээх, турар сьахтары суһаллык ситириини саргы үчүгэй коллективтары сүүмэрдээххэ. Сыагы үлэ-лэти-гэ биһиэхэ киһи көрөһүр оһы-та-суох буолбатах. Быһырын нормоцехтарга С. С. Лазарев (Килэжик), Г. Д. Николаев (Со-ловьев) эһенелара үчүгэйдик үлэлээбиттэрэ. Эһенелар бары совхозтар администрациялары кытта коллективнай бэдэрээт дуогабарын түһэриэхтээхтэр. Ол быһытынан хаһаайыстыба-лар сьахтар үлэһиттерин, бас-татан, сөптөөх техниканан хаач-чылаахтары наада. Оттон кор-моцехтары техникскай хааччы-лыы совхозтар иһкениэри су-лууспаларыгар уонна өрөмү-нүүр-техникскай предприятие-на сүктөрүллөр.

Ааспыт сыллардаагы анализ-таран көрдөххө, маннак суу-лааабы рацонугар 250—280 гр. протеин, 170—190 мг. кар-ротин тизибэт. Ол төрүгү ылы-гы даһыны, үүккэ-аска да-һыны, сүөһү турутар даһыны оһолоһо биллэр. Бу итэһини гидропоний күөх үүнээһини дэ-лэйдик үүнүрүн эрэ ситириэ. Оноуа совхозтарга очкуу сору-дугар тиздириниһингэр, Быһыл бу үлэ совхозтар агрономичес-кай сулууспаларыгар сүктөрү-лэр. Күһүгэ оототунан ынахха 2 кг. ыһаат сүөһүгэ 1 кг. сит-тилиэхтээх. Онон кыстык ус-тата аһылыкта барыта 1000 тонна гидропоника туһаны-лаахтаах. Ол ата хас биридин отделение сезон устата ортоту-най 70-нуу тоннаа соботуоп-калына наада. Ити этэххэ эрэ дөбөн. Бу дьаһалы сүөһүгэр туруоруу албах түбүгү, тэрээ-һин үлэни эрийэр. Совхозтар хайыы-үйэ күөх үүнээһин баста-кы быһылыарын сүөһүгэ сит-пит буолуохтаах этилэр. Үлэ биэр да хаһаайыстыбада ирдэ-һини курдук төрүлэ илик.

Наукада да даһаастаммыты-нан, практикада да көстөрүһү, хотонго сөптөөх микроклимат баар буоллаһына, үүт ыма 20 бырыһыанга, ыһаат сүөһү при-веша 20—30 бырыһыанга тиз-лэ үрдүүлэр, аһылык орос-куоттаһыыта 25 бырыһыаннан аһыһыр. Үчүгэй салгынаах, сылаас хотонго сүөһү ыһаы-га дэбигис ыһаарбатын туһу-нан ээ да барыллыбат. Хотон-нору электронергия көмөтүнэн сыһытыга «Агропроектнег» (Е. С. Макаров) өссө да алба-ди отороо күтүлүлэр. Электри-ческай ототууларынан объекта-ры сыһытыы экономическай да өттүнэн улахан көдүүтэххэ. Аһарадас биэр ЭПЗ-100 элек-тронотельнай сезон устата ту-һаанымтан 2300 солк. барсы ыһахха сеп. Сүөһү туругуу тупсарыыга, ыһаат сүөһүнү эм-тээһингэ ветеринарий специа-листар кыстыкка соруктара эмэ-улахан. Эмтир-аһатар луунаа-ры тэрийини да ыһаат көрү-бүт. Быһымынны кыстыкка совхозтарга 14 пуун үлэлээ-битэ. Оно 600-чэки оройу бо-рооску көрүлүбүтэ-харайы-лыбыта. Бу ыһаа биһиги усу-луобуһабыгар көдүүтэххэ даһаастаммыта. Быһыл 15 пуун аһылыахтаах. Биллэн турар, манна дьаһалы эм-төөн эрэ быһаарбат. Ситийи сүөһү-тэр тус байаларын хааччыста-ларьтан, опытырыттан улахан тутулуктаах. Мөлөх бөрооску-лары көрүүгэ-харайыыта А. Савина, Х. Дьячкова, М. Егоров курдук үлэ-э бэрини-лээх, опыттаах дьону сүүмэ-рдээххэ.

Быһылты кыстык биэр уа-тытынан оройу төрүөхтөн 1000 төбөнү сезон устата иһилин-нэ көрүүтүгэр-харайытыгар биэриб булар. Манна Мугудай наһиэтин пенсионердарын

уонна дьэ хаһаайыстарын ба-чыһынара республикада кы-тыкка бэйэ-бэйэ ыһаат эрэр. Оттон оройуонна сорох сель-советтар, совхозтар бу сылааах иһиниэтиһи дьаһаланы өһө-һүнү бастаартылар. Билигин турутуу наһиэтиһи кытта 489 сүөһүнү көрүүгэ дуогабар түһэриһилэн турар. Итингэ 304-дэ ыһаа туттарыһына. Ол иһингэр мугудайга 119 бөроос-куу көрүүгэ-харайыыга ыһы-лар. Манна бачача үлэни Ха-тылы, Кытаанх, Сьаан, Кы-лааннаах сельскай Советтара кыһытырыан бэлэтир наада. Оттон «Мындарайы» совхозка, Эрилик Эристин аатынан сов-хоз Хоптодоттар наһиэтиһи кытта дуогабардаһыны то-ро эрэ бытаартылар.

Быһылты хаһаайыстыбаннай сезонга сүөһүнү уһатымыны, племенной үлэни тупсарыы—биэр дьоһуунаах сорук. Калин-гэ сылаага сорох совхозтарга племенной үлэ бачача түбүстэ. Техник-осеменатордур ыһагы истуэтиһи сьаһаһи сит-лэ тиздиритиһи салгыи ба-һытыһылар. Бары совхозтар аросуотка хааларылар бур-гунаастары бэлэхтөөн көрүү-хөһөһи тэрийэр эһэлэр. Тиздирлэр 7 контуруолдуур двордэра төрийини. Быһылкы кыстыкка контуруолдуур двор-дар аһаһынара 14-хэ тиздир-лиэхтэххэ, онно барыта 1600 ты-һаһэ туруорулуохтаах. Тиз-дирэни үүтүрдүүтэ маннакыс-тэтан Саха АССР Верховнай Советын депутата М. Е. Слери-лонова, А. А. Никифорова, Я. Д. Филиппов, А. А. Тарабукин олус үчүгэй көрдөрүүлэри си-тиһилэр.

Ол ээһи бу кыстылаах үлэ-ни тэрийингэ итэбэс олус албах. Карл Маркс аатынан, Субуруус-кай аатынан уонна «Мугудай» совхозтарга үчүгэй племенной хааччыстылаах тиздирлэри ити-гэ утуһунах үлэ ыһытыла-бат. Ыһаыны бургунаһынан сөбүһүнү көрдөһүлэри «Му-гудай», «Чурапчы» уонна «Мын-дарайы» совхозтар ыһааһыан толорбокко иһэлэр.

Былааннаах сүөһүнү кыстык-ка туруоран аһылыгынан хаач-чылар сьаһынан биһиги баар аһылык сипааһы арнастаан аттара сатаатыбыт. Хайдах да сьаһаһыт иһин, сүрүн аһылы-к көрдөһүлэ эппиэттээбэт. Ол иһин республика правительсво-тыгар быһыл күһүн сүөһүнү кэлэр сьа суоттар өлөрөн тут-тарымын туруоруу-тубут. Ол кө-түлүлээн аһаһынан 420 тон-наны туттарар буоллүбүт. Ити-ник суолунан барыыга 1988 сьа тохтунуу 1 күнүгэ-эбик ирдэсэр былааннар ыһах сүө-һүнү иһитигэ 1400 тоһонен, сылгыга 1900 тоһонен ачыла-таахтар. Онон бу иэмгэ 16800 ыһах сүөһүлээх (о. и. 6000 ыһахтаах). 10600 сылгылаах хаалыахтаахпыт. Оройуон би-лигини балаһыаннаытар ман-нин дьаһалы сөптөөх. Ол ты-нан баран сүөһү аһаһыны сар-быһыыга уопарамы быһаары-нылартан сөрөһөөххэ. Сүөһү иһитини сайыннарыы көсүлүн көрүһүрүбэт, сүөһү структура-тын хамсаппат курдук дьаһа-ныахха. ОАПХ ээоветеринарий сулууската (С. И. Яковлев) итин кыһаһытык контуруол-луохтаах.

Баһаартан сэрэхтээх буолуу көрдөһүлэри тутуһуу—кы-стыгы тэрийи биэр дьоһуунаах сорук. Бу күнүгэ объектары барытын өссө төгүл бэрэбэр-эллээххэ, эрдэ ыһылыбыт ита-лэстэри суһаллык туоратыахха. Райсовет исполкомун бил-лэ-һилибэт баһаартан сэрэхтээх буолуу ыһагар урукку алраста-ры хатылааһат курдук дьаһа-ныахха. Сьа аһаһы арыс ыһы-гар оройуонга 18 баһаар түбэ-тэ таһыста. Онон иһин иһи

өллө, 138173 солк. материал-най көрөһү ыһылыһа. Бары баһаартан түмүктэрттэн көр-дөххө, совхозтар уонна ОАПХ састаабыгар иһирэр төрийтэлэр, объектарыгар итэбэс өссө да албах. Карл Маркс аатынан совхоз Төһүгэстээх ферматы-гар наһиэтиһээх оту харыйы-га байыртан сэрэхтээх буолуу көрдөһүлэри тутуһулуубатах-тары түмүгэр, балаһа иһин 16 күнүгэр 10 тоһи от уон-на бэлэһинэ. Субуруускай аа-тынан совхозна ууну харайар ре-зервуардар бөлөһүгэ суох. «Мындарайы» совхозна уматы-гы харайар ыһылаат туруга олус мөлөх. Бу иһиниэги сал-гыахха сеп. Быһылты эппиэт-тээх хаһаайыстыбаннай сезонга баһаар биэр да түбэлтэ тах-сыбатын курдук дьаһаныахха. Оноуа бары хаһааларынан контуруолу күүһүрдүүххэ.

Билигин партия уонна прави-тельство сир аһын коллектив-най бэдэрээти олохтоһуунга ураты суолтаны биэрэллэр. Экономиканы сайыннарыыга ити фактора улааһыт, социаль-най-экономическай сайдыы бол-пуруостарын быһаарыыга үлэ коллективтарын болохуочула-ры кыһаһыт кэмтир бэдэрээ-ти олохтоһуун—булгучулаах көрдөһүт. Совхозтарга аһыны кыстыкка үүтү ыһыыга 23 кол-лектив, ыһаат сүөһүнү төлөһү-түтэ 18, сылгыны көрүүгэ-ха-райыыга 20 коллектив бэдэ-рээкэ киһирэн үлэлээбиттэрэ. Ол ээһи үлэни тэрийи бу прогрессивнай ыһааһыгар аа-тыгар эрэ сьыһааннаһы чачы-лара элбэхтэр. Ол көдүүүһ ыһага үгүс мөһөйи үөскэтэр. Элбэхтэн биэр холобур, Чуяп-пара кыһы иһэр ферматын коллектива «Мугудай» совхоһу кытта бэдэрээкэ киһирсигит дуогабара дьыга суоһунан аа-дыһына. Дуогабары көтүрүүнү көүлүлэһиһин совхоз директора С. И. Сергеев буолла. Бэдэрээт дуогабарын күүһэ—онно ыһы-лыбыт эбиктэлэһиһилэри иһин өттүттэн хаһаага сорох тоһору-га эбэт. Оттон дуогабар туту-һулуубат буоллаһына, бэдэрээ-тин көдүүүһу ыһы туһунаан көсөһи таһынан да табылы-бат. Уопсайынан, бэдэрээти олохтоһууну совхозтар экономи-ческай отделарыгар эрэ сөп-тоһуун билгини да баар. Үгүс хаһаайыстыбаннай салайаачы-лар, специалистар бу дьоһу-наах дьаһаланы быһаарыыга бы-һаччы кыһыбаттар. Ити бары-та—аһаһа-суоттан үлэлээһин уларыта тутуу көрдөһүлэригэр эппиэттирдик олохтоһо иһити-тэл. Производствога саага, бас-тыг технологичары олохто-һуунга эмэ албах итэбэстэр бааллар. Холобур, ыһаат сүөһү-нү интенсифадин төлөһүтэр аһаат биригээдэлэр, эһенелар суохтар, үүтү ыһы цеховой-поточнай ыһаата Волугурга, Арылаахха саага олохтоһуохха буолан иһин көдүүүһу биэрбэк-кэ умнуулан эрэр. Саһаы, бас-тыгы олохтоһуунга үлэни утум-наахтык, былааннаахтык тэри-иэххэ, саага саалаһыһынари умуууга хааларымыахха.

Кыстыкка фермалар коллек-тивтарыттан, сүөһүтүртэн миэстэ-э дьаһала туругуу иһин ураты эппиэтинэс ирдэнэр. Оноуа дьону үлэ-э күүрдүү, сөптөөх үлэһит, өлөрөр усулу-обуаны тэрийи, олох дьаһах, о. д. а. өһөһөрүнэн хааччыыи улахан оруулаах. Сельскай Со-веттар сүөһүтүртэн өһө араа көрүһүрүнэн хааччылар төри-лэр үлэлэри кыһааһах кон-туруолга ыһахтаахтар. Оттон ох үлэни сүрүнүүр, тэрийэр эбиктэһе райпотребобщество председателэ Ф. А. Тимофеева, оройуоннаабы иһин баһыны кыһааһынай аһа В. Н. Греб-ковна, олох-дьаһаа хааччы-ны производственинай управле-ниетин директора И. С. Нип-пэ (Бүтүүтүн 3-с стр. көр).

БЫЛДЫАНЫКТААХ БИЭТЭКТЭР

Күһүнгү кросс уонна „Сага олох“ бириһинин иһин эстафета

чы) ситистэ. Айта Перминова (Солоньев) кинигэ 4,2 сек. хаалла. Эмнэ иһиттэ дистанцияга кыра уолаттар сүүрүүлэригэр Мугудайга Кеня Коротких бастаата. Иккис буолбут Гринна Павловтан иһин 1 мүн. 32,2 сек. атап таһыста. 3000 м оройуонмут иһинин кэспэттэх быһыйдара Кеня Дьячкова, Ленин Калачев (интернат-оскуола) уонна Юли Болоннов үс бастаанын биэтиккэ таһыстылар. Бастыһыгарын көрдөрүүтү—9 мүн. 11,6 сек.

Адьыс кылаастаахтарга чуралчылар бастаан, солоньевтар иккис, болтоколор үһүс буолдулар. Кыайылыах хамаандаларга көһөрүлэ сылдьар куботтар, уорэх оройуоннаары салаатын грамоталара, бириһиннээн бастың спортсменнэргэ грамоталар, анал-лаах бириһиттар туттарылынылар.

Эстафета. Сүүрүс уолта бастаанын адьыс кылаастаах оскуолалар хамаандалара таһыстылар. Эстафета 10 этаптаах, уолсайа 3300 м уһуннаах. Бастагы этапна—500 м уолаттар түһэллэр. Солоньев быһыйа Ганя Собакин барыларыннан иһини иһэн барар. Иһинэ этапна тийһинигэр иһинэ иһэччи болтоколортон хайы-үйэ 60-м метр атыллар. Палочканы Яля Егорова ылар. Кини атыттары дистанция агарынан—100 м хаалартыыр. Бу көмгэ иккис испит болтоколору Чуралчы адьыс кылаастаах оскуолатын хамаандата ситэр. Болтоко үһүсчү хаалар. Чакыр, Арымаах оскуолаларын быһыйдара тэһиэ иһиннээн түсүһэллэр. Адьыс дистанцияга Чуралчы быһыйдара тэһиһэр балачча эбиллэн солоньевтарга субу чугаһаталлар. Оттон сэттис дистанцияга—400 м Лена Сивцева

Чуралчы) Клана Попованы (Солоньев) ситэр ылар. Дээ мантан алааны сүүрүс уолу Чуралчылар байылылар-көһүлүлэр. Бу көмгэ атын оскуолалартан Хадаар көрбөс сына Гана түһэр. 600 м сүүрбүт Вова Софронов чакчыда кыһаахтык сүүрүс хамаандатын иһинин таһаарар. Иһинэ уолсай түсүккэ Чуралчы адьыс кылаастаах оскуолатын хамаандата бастаан „Сага олох“ хаһыат редакциятын көһөрүлэ сылдьар куботтан, грамотатан уонна хаһыат биһирээ сыллаах баско сурутуунен наараадаланар. Солоньевтар иһинэ, хадаардар үһүс миэстэлэнэлэр.

Орто оскуолалар эстафеталарыгар Чуралчы орто оскуолата иһин хамаанданы туруоран барыта 11 хамаанда күөн көрүстүлэр.

1000 м Кеня Дьячкова (интернат-оскуола), дистанцияны 2 мүн. 48 сек. түмүктэп „Сага олох“ редакциятын грамотатынан уонна биһирээ сыллаах баско сурутуунен наараадаланар. Иһиттэн салгыс палочканы кыра саастаах кыргызтар 300 м дистанцияга илдьэллэр. Наташа Пинигина (интернат-оскуола) бастыыр. 700 м кыра уолаттар сүүрүүлэригэр чуралчылар балачча атыны аччаталлар. Дирригэн Сергей Романов хамаандатын үһүсчү таһаарар. Ол эрэри сотору буолат, Мугудай быһыйа Коротких иһинин ситэ баттаан ылар. 400 м дистанцияга интернат-оскуола быһыйдартар ситтэрер куттал ордук улаатар. Тренердэр даҕаны быһаарылыах мүһүттүлэр үүмүттүрүн ордук үтүгүйдик өйдүүлэр. „Туран эра ыл“, „Угадыман ыл“, „Күүс-кө үлээ“ дьон сүбэлэр элбиктэр. 300 м дистан-

цияга кыргызтар сүүрүүлэригэр Деня Пинигина (Чуралчы) интернат-оскуола быһыйын ситиэхчү буолар. Ону с дистанциятан чуралчылар иһини түһэллэр. Андрей Стручков палочканы бастааһын адалан. Ол Болонновтаа туттарар. Тийэх уон иһинэ этапна сүүрбүт Игорь Мищенко (Чуралчы) биэтиккэ бастааһын таһсар. Бириһиттэ—16 мүн. 01 сек. Иһинэ Чуралчы орто оскуолатын хамаандата бэйэтин быһырылгыгэр рекорду 05 сек. туттарар. Кинилэртэн интернат-оскуолалар 06 сек. хаалап фиништинилэр. Манаа 3000 м кросса иһинэ үчүгэй көрдөрүүлүмүт Ленин Калачев тропмаланан сүүрбэтэ-дигитин хамаандатын оҕолоро улаханнын хомойоллор: „Бастаахпыт эбитэ буолуо“,—дигэн эрэмнэлэрин аталлар. Ошон көһөрүлэ сылдьар кубок таһыһа быһылда уларыйбата.

Эмнэ иһи көмгэ оройуон совхозтарын хамаандаларын иһин ардыгар кросса уонна эстафетта күрөхтөһүн ытылына эрэри тэрээһинэ быстар мөлтөх. Алта совхозтан сыччак иһинлэр „Чуралчы“ уонна „Мындааайы“ эр хамаанда туруорбуттар. „Үдүн спорду кытта дүөрэлээн“,—дигэн буолар даҕаны, дыһалаа тоҕо эр кыаллыбат ээ,—дигэн райпо рабочаа, республика биһир күүсгээх марафонска Гаврил Егоров хомолотун этэр оруннаах совхозтар салааларга мантан хан-нык түмүгү өгөстүөхтэрэ?

Кросса Чуралчы орто оскуолатын учуутала Саргылана Сысолятина 1000 м дистанцияны 3 мүн. 45 сек. түмүктэп кыайылыаһын таһыста. „Чуралчы“ совхоз Салааһааы отделение-



тың кыайылыгыттары Саргы Протодьяконова иһиннээн уонна Албина Макарова үсүһүнэ фиништэттилэр. 2000 м „Мындааайы“ совхоз комсомольскай тэриэтэ секретара Марфа Кромникова 8 мүн. 12 сек. кээн бастың көрдөрүүлэниэ. Ася Макарова („Чуралчы“) иһи сир 10 мүн. 10 сек. кээн иккис буолла. Эр дьон 3000 м сиргэ сүүрүүлэригэр оройуон иһини хамаандатын быһыйдара республика рекордсмена Гаврил Нохтускай уонна Чуралчы адьыс кылаастаах оскуолатын физрука Егор Давыдов 6 мүн. 37 сек. көрдөрүүлэнилэр. Спорт ветерана Николай Захаров („Чуралчы“) иһинлэртэн 15 сек. хаалап, 5000 м бастаанын интернат-оскуола тренери, хайыһарынан сүүрүткэ маастарга кан-дидат, республика чемпиона Вячеслав Тимофеев бастаата. Иһинэ „Чуралчы“ совхоз хамаандата бастаан миэстэлэннэ.

Эстафеттага барыта 8 дистанцияга сүүрдүлэр. Бастагы этапна (800 м) „Чуралчы“ совхоз председатели Леонид Матвеев бастаан иһэн этап чугаһыта Егор Давыдовка ситтэрдэ. Иһиттэн ыла оройуон иһинин ха-

маандата бастың кыһаха иһинэр. Ол 1000 м төрдүс дистанцияга ордук биһирээттиилэр. Гаврил Нохтускай утарылаһааччытын биэрэстэ агарынан быраарар. Биэтиккэ бастааһын финиш-тэбит оройуон иһинин хамаандата 3600 м дистанцияны 14 мүн. 11,2 сек. түмүктэп көһөрүлэ сылдьар кубогы ылар. Биһирээттиилэр бастыңгар тыа хаһаайыстыбатын профсоюзун райкомун анал-лаах бириһиттарын наараадалаһаллар.

М. МИХАЙЛОВА.
Снимоктарга: эстафета кыайылыага—Чуралчы адьыс кылаастаах оскуолатын быһыйа Коля Ефимов 200 м дистанцияга; Игорь Мищенко (Чуралчы) орто оскуолата) эстафета палочкатын биэтиккэ бастааһын адалла.

П. Оконешников
фотога.

Редактор Я. Г. Н. С. ОКОМОВ.

Райпотребобществон о барабылы аныктаа, профкома шофер

КОНДРАТЬЕВ
Афанасий Николаевич сохумардык олбүтү-лэн, дык-кэргэттэри-гэр, аймахтарыгар ди-ринг кутурданылар биллэрэллэр.

Таптыыр кэргэним, адыбт, бырааппыт, күтүөһүт, аймахпыт

КОНДРАТЬЕВ
Афанасий Николаевич сохумардык олбүтү-лэн, дык-кэргэттэри-гэр, аймахтарыгар ди-ринг кутурданылар биллэрэллэр.

Кэргэнэ, оҕолоро, убайдара, аймах-тара.

Чуралчы орто оскуолатын коллективэ рабочай Захаров Дмит-рий Дмитриевичка ки-ни таптыыр кэргэнэ үлэ ветерана

ЗАХАРОВА
Анастасия Михайловна бараханнык кылдьан олбүтүлэн, кутур-данылар биллэрэллэр.

Күндү кэргэним, адыбт, адыбт

ЗАХАРОВА
Анастасия Михайловна уһун наарахан мара-фон олбүтүлэн, кутур-данылар биллэрэллэр.

Кэргэнэ, оҕолоро, сизинэра.

Биһиэхэ эппиэттиилэр

Хаһыат бу дыл бала-дан иһин 12 күнүгэрэ иһиниһэр бэчээттиилэр „Күһүнгү кини тоҕо күл-бүтүгү?“ дигэн сурунаа рай-потребобществоттаагы пар-тийнай тэриэтэ секретара Н. Б. АНЕМПОДИСТОВА иһини эппиэттэтэ:

„Оройуон иһиннээн би-родууута маһаһына-рыгар эргини тэрийи-тэ таһаарылыбыт иһэ-бэстэр тустарынан суруйуу кыр-дыһтаах. Эргин пред-приняттын директору-гар Г. С. Платоновка иһи-нэ оҕоһулунна. Иһиниһин маһаһыныгар инвен-таризацияны ытыттыма эч-чү графигы олохтууртар, бу күнүгэртэн „сельхозтех-ника“ маһаһыныгар үрү-к аһы атылаһыны тэри-йэригэр сорулаһаһына.

Райпо барабылыаһы-тын уурааһына „Чурап-чы“ совхоз территорияты-гар Салааһааы эргинэ-гэр Салааһааы тэри-йэригэр сорулаһаһына.

СААНЫ БУЛКА ТУҢААЙЫАХ ИННИНЭ

Бултааһын—бу сыһы-нэ биһир кэргэнэ сиби-һэй салгыһы дуоһууа күүһүгэрэ, көтөр-сүү-рэр тоһуугар абылатыр, Ошон айылга баайыгар ха-рыстабылаахтык сыһы-наһын—хас биһирин бу-лут ытык эбэһиннэ. Хо-дойуох иһин, иһини өй-дөөбөт, түктэри быһыла-лар дьон бааллар.

Сотуртааһыта Намма-ра үһүс „Юпитер“ мо-ециклизация айаһаан иһор-саа сүтүһүрдэх дьону көр-бүлүт. Фара рефлент-тын прожектор оҕоһон барыһаһын куондарты-гар туттара сылдьаллар. Иһиннээн чуолкайда-быппыт „Чуралчы“ сов-хоз Биһикиттэги отде-ленин рабочаада Нон-городов Михаил Михай-лович уонна Оксана Сте-пан Сергеевич дьон эд-рлээн эбиттэр. Уоран бу-лутуура сорулуттар. Ол иһин 50-нуу солк. ыс-та-паланылар.

Уон адьыс сааһын туол-бут, булуттар общество-ларыгар сылаһагы усу-нуоһу төлөөбүт эр киһи булутуура барааһыгары-гэр билбөт киһи суох. Ону су-руйан көһүлэр. Ары-ы-

лаах бөлүөлөһүн олохтоо-ро Р. Н. Сивцев оскуо-ла үөрэнэр уолун Васяны-ныта 7 кубохтаах дыһа-лээн иһэн тутулунулар. Роман Николаевич 190 солк. төлөбүргэ тэрд-и-

лына. Оттон Васяда дыһала оҕоһулун үрэх оройуоннаагы салаатын көрүүттүгэр берилинэ.

Эмнэ Арымаах олох-тоохторо убайды-быраат-тын Михаил уонна Иван Морфуноттар 6 кубоҕы уоран бултааһыттары иһин биһирдүүлэр. 110-нуу солк. төлөөтүлэр. Чу-ралчы сэлэһиннэтигэр эмнэ бырааттын В. К. К. Колесовтар тутулуну-лар. Өлөрбүт биһирин кубоҕаһыгар 30-ли солк. ыстарааһа тэрд-и-лэһиһилэр.

Браконьердэр булта-һын бары сүүрүн көрдө-бүлүлэри көһүлэр. Баста-тан туран, бэйэ туһаты-гар быһылыбыт болдох-хо эр бултаһаһаах. Ик-кисинэ, бултаһы саат-тан-сааттан, техникаһан сэрэхтэх булутуу быраа-

былаһарын билэр уонна тутуһар эбэһиннэстэх. Үсүһүнэ, булутуура көм-гөр бэйэтин кытта бул-тууура билэтин, саатыгар ис дыһала отдела бэрэ-бит көгүлүн идрэ сылдьах-

былаһарын билэр уонна тутуһар эбэһиннэстэх. Үсүһүнэ, булутуура көм-гөр бэйэтин кытта бул-тууура билэтин, саатыгар ис дыһала отдела бэрэ-бит көгүлүн идрэ сылдьах-

былаһарын билэр уонна тутуһар эбэһиннэстэх. Үсүһүнэ, булутуура көм-гөр бэйэтин кытта бул-тууура билэтин, саатыгар ис дыһала отдела бэрэ-бит көгүлүн идрэ сылдьах-

таах. Бу көмгэ иһин иһин көрдөбүлгэ бултаһыты-нап үлүһүгэр бары дьон болгоһотолорун туһааһа-быт: алтынны 3 күнү-тэн 18 күнүгэр дьон кубоҕы бэйэ туһатыгар бултааһын көгүлүнэр, оҕоһа иһи көрдөбүлэри туһууу, булутуулаах. Сельсоветтар, исполкома-ра бултааһыны бэрэ-бэ-тиригэр хонтуруолу күү-һүрдүхтэри наада. Бул-тааһыны бобуллар күөх зо-наларын партетин оҕо-рон, бу күнүгэртэн иһи-лиһинэ иһин биллэтигэр таһаары охсуохха. Манаа-ха оҕуу үлөһүттэргэ кы-тыһаахтар уонна туту-һулуутун хонтуруолаа-һаахтар.

Көгүлүмүт сирдэргэ бултаһынан көмгөр об-щественнай бэрэ-бэ-тиригэр, олохтооһуһууу,

миэстэттэн көнөнүү күр-дүк сүүрүк быһылылар та-һаарылыһаһаһына, бу-руйдаахтар булутуура бы-руйдаахтар сезон устатыгар быһылылар. Ону уму-муохха.

Хамааннаһаан кубоҕа-һыгар, бөлөххө 30-тен элбөк иһин ытылына суохтаах. Государственный транспорт средствага ту-һаһылар буоларына бө-лөх салааһааччыта проф-ком ону көгүлүлэһитин туһунан докумуону сэр-гэ күтүөһү иһин илдьэ сыл-дьаһаах. Бултааһыта 1984 сылтан анараа кө-мгэ таһаарылыбыт боту-руоннар туһаһылаах суохтаахтар. Мас көтөрү-н, тайагы, бүүчүһүн, эһини, туртаһы бултаһыны кытса-һаһын бобуллар, лицен-зиялаах эр дьонго кө-гүлүнэр.

Бу быраабылаһагы ту-туууу, атыттар эһинэ хал-баһааһына толороллору-гар иһаһыны хас биһирин булуттан эмнэ эрэһиллэр.

Н. ИГНАТЬЕВ,
ис дыһала отделин үлэһитэ,
Н. НЕУСТРОВ,
оройуон старшай охотоведа.

БИНИГИ АЛДЫРЫСЫТ: почтовый индекс 678700, Чуралчы с. Карла Маркс уул. 26 «а», ТЕЛЕФОНАРЕЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уопсай—21-505.

«Сага олох» райкома КПСС Якутской АССР, «Новая жизнь»—орган Чуралчинского и районного Совета народных депутатов

Индекс 54967. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАЛЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чуралча, ул. Карла Маркса 26 «а». Тираж 3916 экз.